

N:o 138.

Af herr **Christiernson m. fl.**, om anslag för Sveriges deltagande i hafsstationen i Neapel.

Vid 1908 års riksdag framförde undertecknad Christiernson jämte herrar Larsson i Lund och Nilsson i Malmö i motion n:o 70 i Andra Kammaren förslag om, att Riksdagen måtte på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 1,800 kr. för förvärfvande för Sveriges räkning af en arbetsplats vid internationella hafsstationen i Neapel, hvarigenom svenska forskare skulle beredas tillfälle att draga fördelar af de stora förmåner, som äro förknippade med tillträde till denna storslagna vetenskapliga institution. I motionen påpekades denna hafsstations epokgörande betydelse samt de olägenheter och svårigheter, som följa af att Sverige icke är officiellt representerad vid anstalten. Under nuvarande förhållanden äro svenska forskare nära nog helt förhindrade att utomlands bedrifva studier på hithörande vidsträckta områden.

Statsutskottet kunde för sin del icke tillstyrka bifall till motionen, men de skäl, hvarpå statsutskottet grundade sitt afslag, voro af den natur, att ett återupprepande af motionen har goda grunder för sig. Då vidare Sverige, genom att icke skaffa sig tillträde till den berömda hafsstationen i Neapel, icke lämnar sin vetenskapliga forsknings, sin undervisnings och fiskerihushållnings representanter tillfälle att vinna den högsta möjliga utbildning, tala alla skäl för att Riksdagen genom det behöfliga anslagets beviljande undanröjer dessa svårigheter, som i fråga om

utbildningsmöjligheter hittills ställt de svenska studerandena och vetenskapsmännen i en afgjord underlägsenhet under utländska kolleger.

Det skäl, som dikterade majoritetens inom statsutskottet afstyrkande utlåtande, var ej någon som helst motvilja eller öfvertygelse om obehörigheten af anslaget. Betänkligheterna gällde, huruvida icke det begärda anslaget för att medföra den åsyftade nyttan skulle behöfva kompletteras med nya resestipendier, enär annars vederbörande skulle sakna ekonomisk möjlighet att begagna sig af arbetsmöjligheter i Neapel. Denna statsutskottets farhåga motväges redan af det faktum, att flera svenska forskare under tidigare år tagit stationen i anspråk, hvilket möjliggjorts genom föreståndarens d:r Dohms välvilja och tillmötesgående, beroende icke minst på hans stora intresse för Sverige. Att antalet vid stationen verksamma svenskar icke varit så stor, torde få tillskrifvas den omständigheten, att svenska vetenskapsmän vid mer än ett känt tillfälle af brist på utrymme blifvit *förvägrade* arbetsplats vid stationen. Det torde icke heller vara så särdeles angenämt att bland de många, som af sina respektive regeringar erhållit *laglig befogenhet*, begagna stationen, ensamma ta i anspråk den snålskjuts, som de vid enstaka tillfällen kunnat komma i åtnjutande af.

Värdet af utskottets invändning reduceras högst betänkligt af den omständigheten, att lefnadsomkostnaderna för längre tids vistelse i Neapel snarare under- än öfverstiger, hvad som i vårt eget land är fallet, efter hvad vi erfarit från vetenskapsmän, som i Neapel idkat studier.

Om utskottet emellertid icke förty skulle framhärda i sin åsikt om stipendiernas nödvändighet, kan det måhända vara af intresse för frågans utredning och slutliga lösning att framhålla, att dylika resestipendier redan finnas i ej oväsentligt antal. För att nämna några exempel, kunna vi framhålla, att de *Letterstedtska* stipendierna, som årligen alternerande utdelas af Lunds och Uppsala universitet, vetenskaps- och landtbruksakademien för dylikt ändamål äro särdeles väl lämpade. För yngre obefordrade akademiska lärare torde *riksstatens resestipendier*, af hvilka *två* årligen utdelas vid hvarterdera universitetet i Uppsala och Lund, ytterst väl kunna komma till pass för bekostande af studier vid Neapelstationen. Vetenskapsakademien har, efter hvad vi från sakkunnigt håll försport, därjämte äfven andra stipendier, som i detta hänseende böra medräknas.

För äldre akademiska lärare äro de ej fåtaliga 500-kronors-anslagen synnerligen lämpliga för att tagas i bruk för studier vid Neapelstationen.

Belysande är också, att såväl prof. Leche vid Stockholms högskola

som prof. H. Wallengren i Lund, hvilka tillfrågats i ärendet, samtidigt med att de på det varmaste tillstyrkte anslagskrafvet, på det bestämdaste förnekade *nödvändigheten* af de af statsutskottet omnämnda stipendierna.

Det torde slutligen äfven förtjäna framhållas, att intresset för värfvandet af en arbetsplats vid hafsstationen i Neapel hos vederbörande är ofantligt stort. Prof. Hjärne tolkade sin akademi-stats sympatier för motionen under debatten i kammaren, och hvad förhållandena i Lund och Stockholm angå, ha därvarande zoologie professorer i fjol likaväl som i år gifvit uttryck åt sitt varma intresse.

Det är således obestridligt, att här ett behof föreligger, som bör tillfredsställas. Det kan icke ske af universiteternas ordinarie stat, därtill äro anslagen, som knappast förmå betäcka de dagliga utgifterna, allt för små. Det är under sådana förhållanden endast genom anslag på e. o. stat, som Neapelstationen kan bli tillgänglig för svenska forskare.

Under återopande af hvad som ofvan anförts, tillåta vi oss hemställa,

att Riksdagen för år 1910 på extra stat måtte bevilja 1,800 kr. till anskaffande för Sveriges räkning af en arbetsplats vid internationella hafsstationen i Neapel.

Stockholm den 26 januari 1909.

A. J. Christiernson.

Aug. Nilsson.

Fr. E. Ahlveengren.
